

Abstrakt

Tato práce představí a popíše dílčí případ jazykové změny v českém znakovém jazyce. Konkrétně bude zkoumán proces gramatikalizace znaku českého znakového jazyka STÁT-SE/STALO: jeho jednotlivé funkce, významové i funkční posuny a změny formy. V první části práce bude základně představen proces jazykové změny obecně, následně proces jazykové změny ve znakových jazycích. Druhá část práce se zaměří na proces gramatikalizace v mluvených i znakových jazycích. U znakových jazyků bude pozornost věnována zvláště těm aspektům změn, kdy dochází k posunu lexikálního významu a k proměnám fungování znaku ve výpovědní struktuře. Třetí část práce pak představí případovou studii takovéto potenciální změny u znaku STÁT-SE/STALO v českém znakovém jazyce. Výzkum bude vycházet z analogické studie zkoumající gramatikalizaci znaku HAPPEN v americkém znakovém jazyce (viz literatura). Na základě prostudované literatury budou stanoveny hypotézy o sémantických a morfologicko-syntaktických aspektech daného znaku, případně i o modifikacích jeho artikulace (např. redukce pohybu). Hypotézy budou ověřovány na vybraném jazykovém materiálu nahrávek v českém znakovém jazyce a doplňujícími rozhovory s rodilými mluvčími.

Klíčová slova: znakový jazyk, český znakový jazyk, jazyková změna, gramatikalizace